

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. márczius 21.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 23. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisörért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Az igazság leleplezése.

Nem nagyon kedves képet mutatott a képviselőház szombati ülése, melynek egy része arra volt szánva, hogy az ellenzék tudásvágya megkapja a megígért kielégítést, hogy minő gonoszabból eredetnek legyen a marosvásárhelyi véres választási kibágások. Nem nagyon kedves képet, de csak az ellenzékre nézve. Türelmetlenül várta az ellenzék az igazság felvonulását, mintha az csak neki hozhatna előnyt, csak az ő gazdag választási agitációs anyagszertárát kellene, hogy gyarapítsa, és természetesen a kormány ellen. És az eredmény, melyet a legalaposabb, leggyorsabb és legrészrehajlatlanabb vizsgálat kiderített, éppen nem volt vád a Széll-kabinet ellen, vagy éppen a szabad választást tisztelő ellenzéki képviselő azt az egyhangúságot, melylyel a bizottság előadásait a kormányhoz intézte, az ő magán, természetesen teljesen elfogulatlan értesülései alapján kritikus kétkedéssel szaglászta körül s arra a nyilatkozatra merészkedett, hogy az egyhangúságot csak az egyes bizottsági tagokra gyakorolt nyomás által lehetett létrehozni: úgy ezt a bizonyítványt, melyet igazságszeretetről és férfias meggyőződés-szilárdágukról az illető ellenzéki képviselő állított ki, köszönje meg neki a kétellenzéki vizsgáló biztos. Mert a többi, a bizottság kétharmad többségét tevő tagra nem volt szükség nyomást gyakorolni annak megállapítása végett, hogy a kormányt és a szabadelvű párt választóit a legkevésbé sem lehet okolni ama véres eseményekért. Az eskü alatt kihallgatott tanúk vallomásából pedig százharmincz négy tanút hallgattak ki, nem tudtak egyebet kivenni, minthogy az ellenzéki választók teljesen zavartalanul gyakorolhatták választói jogukat, hogy a zsvajgás csak akkor kezdődött, midőn a szabadelvű választók kezdtek szavazni, hogy csak a szabadelvű választók bántalmazták, hurrogták le, dobálták meg hóval és kővel, és hogy, midőn a csendőrség a rakoncátlankodó tömeget vissza akarta szorítani, a csendőrök a törvényben szigorupontos sággal körülírt kényszerhelyzetbe jutottak s kénytelenek voltak fegyverüket használni. De csak ketten a nyolcz csendőr közül, ami azt bizonyítja, hogy nem parancsra lőttek, mert különben mind a nyolcz csendőrnek kellett volna lőnie. Ezek legfontosabb, mozzanatai a tényállásnak és ha nyomásról lehet szó, azt legalább a mai naptól fogva az ellenzék lelkiismeretének kell éreznie.

Most a bíróság és a fegyelmi hatóság dolga az ügyben eljárni, melynek a város kapitányát már át is adták. Hogy ezt a tisztviselőt felfüggesztették, mert a választásra tett intézkedései nem voltak körültekintők, mert a választási terület ama részétől, hol előreláthatólag könnyen támadhattak surlódások és veszedelmek, távol volt, és csak hosszabb idő múlva, miután lövések estek, jelent meg ott, ez

azt mutatja, hogy Széll Kálmán mily szigorúan jár el, mint el van szánva, hogy a többi választásokat is szigorúan a jog, törvény és igazság szellemében fogja vezetni. De ez aztán neki is megadja azt a meg nem támadható jogot, hogy mindenkivel s mindenki számára követelje a választás szabadságát; mert ez a szabadság nem kizárólagos szabadalma az ellenzéknek. Ha a néppárt, mely ez alkalomból azzal akarta bizonyítani nemes szívét, hogy a kormánynak a hátramaradt árvákról való gyors gondoskodást ajánlotta, kik nem is léteznek, és Széll Kálmán eljárását limonádénak nevezte, míg ugyanilyen eljárást, ha az valaki ellen az ő soraikból irányul vala, igazi patikáros jargonban „erőszakkal beadott méreg”-nek nevezett volna, ha a néppárt azt remélte, hogy a bizottság jelentéseiből ürügyet csiphet jövő választási tulkapásokra, akkor nagyon tévedett. Pompás fogással csavarta ki Széll Kálmán a néppárt, de a többi örökösen a választási szabadság megsértését panaszlók kezéből is a fegyvert, és a szemforgató lármázók ellen fordította. Odakiáltotta nekik, hogy a politikai polgárság legbecesebb jogát nemcsak vesztegetéssel lehet megsemmisíteni, hanem mindenféle terrorizmus által is. A törvénynek egyik elcsavarását sem szabad tűrni, mindegyiket egyforma őszinteséggel kell megvetni, egyenlő szigorral büntetni. A szomorú ténybeli eredmény mellett a marosvásárhelyi választás tárgyában befejezett vizsgálatnak ez a felemelő erkölcsi eredménye.

A képviselőház azon két heti idő alatt, mely a husvétii szünidőig még rendelkezésére áll, hosszú sorát fogja elintézni a bizottságai által már elintézt, illetőleg előkészítés alatt álló ügyeknek. Ezek sorozatát tudvalevőleg az „Adria” részvénytársasággal kötött szerződés becikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslat nyitja meg. Ellenzéki, különösen néppárti részről az inkompatibilitási ügyben való előcsatározással készülnek egybecsatolni a törvényjavaslatnak alkalmasint több napra elnyúló tárgyalását. A szabadelvű párt tagjai közül ehez a törvényjavaslatához szólásra, mint értesülünk, Lévy Lajos van följegyezve.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, márcz. 16.

A képviselőház ma Perczel Dezső elnöke alatt folytatta az appropriációs vitát.

Lukács László pénzügyminiszter élénk tetszés mellett részletesen válaszol az ellenzéki szónokoknak, konstatálva, hogy a gazdasági pangás nagy részben tul vagunk és most már az állapotok javulását várhatjuk.

A törvényjavaslatot a Ház általánosságban elfogadja.

Szünet után

Széll Kálmán miniszterelnök válaszol a marosvásárhelyi ügyben hozzá intézett interpellációra.

Konstatálja, hogy a kiküldött vegyes bizottság összesen százharmincz négy tanút hallgatott ki. A bizottságnak az volt a feladata, hogy kiderítse a fegyverhasználat okát és előzményeit. A bizottság, melyben két ellenzéki tag is volt, egyhangulag és egyetértőleg a következőket állapította meg utolsó jegyzőkönyvében:

A választás alatt a csendőrséget törvényesen alkalmazták; bebizonult, hogy a tömeg a szabadelvű párti választókat hóval, jéggel, kővel dobálta s a választókat szállító kocsikba beköptek. Egy dobáló suhanczot és egy baltával hadonázó ácslegényt a csendőrök letartóztattak, de a tömeg mind a kétőt kiszabadította.

Harminczhárom tanu szerint a csendőrség föl-szólította szétoszlásra a tömeget, de ennek nem volt eredménye. Izsák Ábrahám szobafestő megfogta Fábián csendőr szuronyát, mire ez lőtt. Majd még két csendőr lőtt, védekezve támadók ellen. Nem sortűzet adtak, hanem az önvédelem kényszere alatt teték a csendőrök a lövéseket.

A miniszterelnök megjegyzi, hogy jövőben városi választásoknál nem kívánja csendőrök alkalmazását, mivel ily pontokon rendőrség és katonaság alkalmazható.

A marosvásárhelyi főkapitány nem tette meg a kellő óvintézkedéseket. Ezért ellene a fegyelmi vizsgálatot megindították.

A miniszterelnök kéri választásának tudomásul vételét. (Zajos helyeslés jobbról. Zugás a baloldalon).

A ház a választ tudomásul vette.

Márczius 18-án a képviselőház folytatta az appropriációról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Felszólaltak Csávolszky Lajos, Tisza István gróf, Széll Kálmán, Molnár Józsiás és Lukács pénzügyminiszter. Molnár Józsiás a valutarendezésről beszélt nagy lelkesedéssel. Rosszálja az aranyvalutát. Ezüstvalutát és önálló vámterületet kíván. Lukács pénzügyminiszter reflektál azonnal a Molnár Józsiás valuta-beszédére, kimutatván annak tévedéseit a Ház helyeslése mellett. Azután a költségvetési törvényt részleteiben is elfogadta a Ház.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru.

London, márcz. 16.

A Manchester Courir szerint Botha azt a föltételt kötötte ki, hogy Transvaal jövődöbali kormánynak tagjai ne lehessenek oly egyének, akik a Jameson-féle berohanás szervezésében részesek voltak. Kitchener lord e tekintetben táviratilag érintkezett a kabinettel s ennek következményeként azt a választ adta Bothának, hogy Transvaal oly államférfiakat kap, akiknek kormányzása alatt az összes békeszerető egyének egyenlő jogokat fognak élvezni. E válasz kielégítette Bothát, ki e választ De Wettel is közölte. Erre vezethető vissza, hogy De Wett beleegyezett abba, hogy Bothával személyesen beszélje meg az ügyeket.

Az orosz-kinai egyezmény.

Az orosz-kinai egyezmény elmérgesítette a kelet-ázsiai kérdést. Az érdekelt hatalmak ismét farkaszemet néznek egymással.

A kivándorlás kérdéséhez.

Hogy a baj már krónikus jellegűt öltött, mely holmi kisebbszerű helyi intézkedéssel nem orvosolható, azt legfőnyesebben mutatja azon lázas munkásság, melyet a baj megszüntetése végett a társadalom minden rétege végez. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is legközelebbi gyűlésében behatóan foglalkozott e kérdéssel.

Nem csódom az ott elhangzott vélemények reprodukálása, de egy súlyos ítélet, avagy talán helyesebben: alaptalan váddal szemben tiltakozó szöveget felemleni kötelességemnek tartom, nem azért, mintha azon hiú álomban ringatnám magam, hogy felszólalásom a haza minden zugában végig zug, hanem azért, hogy önelkiismeretem megnyugtassam.

Nevezett gyűlésen az egyletnek igen tekintélyes tagja a kivándorlás nagyobb mérvű fejlődéséért a tanítókat teszi felelőssé.

Ha banketten lett volna mondva e súlyos ítélet, talán elhallgathatnók, hisz ott több engedhető meg, de az értekezés folyamata alatt történt, a nélkül, hogy bármivel okadatolva lett volna, a nélkül, hogy bárki igyekezett volna megozafolni, ez az oka annak, hogy védekezni kell ellene.

A tanítóság megszokta már, hogy a lelkiismeretes munkásságot fillérekkel és a nagyhangú ígéretek tönkjével fizessék; megszokta már, hogy minden társadalmi mozgalom részesének állítsa a közvélemény, hisz nem az az érdem, ha valaki előírt kötelességét elvégzi, hanem az az érdem, ha a társadalom életében oly tényező lesz, melyre bizony számíthatni. Megszokta, hogy oly sok ártó munka-
kasságához a lelkesültségből nyerjen erőt.

Még azt is megszokta, hogy társadalmi munkásságának számottevő eredményéért másokat, nagy befolyásukat, ünnepeljenek, hisz az önzetlen munkásoknak elég jutalom, ha a fáradságuknak gyümölcse van.

Hanem ahhoz csak most kezdik szoktatni, hogy a munkabére gyanúsítás és kicsinyítés.

A megvádoltak közé tartozom s a vád elhangzása után sincs okom szégyelni azt, mert kicsinyek és nagyok akarva, nem akarva, elismerik, hogy a tanítóság hivatása magaslatán áll, s a leghivatottabb tényező a legilletékesebb helyen, az országgyűlésen nyilatkoztatta ki, hogy nagy sajnálatára, a tanítóság anyagi érdekeiért a pénzügyi viszonyok miatt nem tehet annyit, mennyit a munkásság méltán megérdemelne.

De nézzünk szemébe a szigorú ítéletnek, vizs-

gáljuk meg: hol, mely téren munkálva, érdemelte ki ezt?

Ki joggal akar élni a tanítói névvel, annak ott-hona az iskola legyen, minden más téren való munkálkodás ennek csak alárendeltje lehet.

Ha mulasztást követ el, mulasztása itt keresendő tehát.

A népiskola célját megvalósítja, ha növendékeit a társadalomba beillő munkás taggá neveli; ha adja azon ismereteket, melyekkel a saját boldogulhatását biztosítja, ha egyházának buzgó, hazájának hű polgárává neveli.

S hogy az iskola ezen körvonalazott várakozásnak igyekszik megfelelni, mutatja a társadalom minden rétegéből felhangzó elismerés. Hisz azokat ne tekintsük frázisoknak, mivel ez az elismerés nyújtóknak volna kisebbsége.

Elismerem, hogy a magyar nemzeti nevelés, mely az iskola lényeges feladata, sok kívánni valót hagy fenn.

De, ha az elhangzott ítélet erre vonatkozik: úgy felszólaló nem ott keresi az okot, a hol kell. Ismerjük be, hogy a tanügy politikai ügy. Ez ellen nem is érvel senki. De ebből önként következik, hogy a népoktatás csak állami lehet. A midőn ez bekövetkezik, akkor beszélhetri valódi nemzeti nevelésről.

Azonban nem hiszem, hogy ide célzott volna. Valószínűbbnek tartom, hogy azon szelíd álmódzók táborába tartozik, kik szentül megvannak győződve, hogy a népiskola csak úgy töltheti be célját s a nemzet vagyonosodása csak úgy lesz biztosítva, ha minden iskola a helyi viszonyoknak megfelelő háziiparnak lesz melegágya.

Ha úgy vélekedik, úgy soha sem fog az iskola elért eredményével megbarátkozni, mivel, az iskola valódi szerencséjére, mind kevesebb azok száma, kik a jó iskola helyett kezdetleges háziipar tanmhelyt várnak. S mind nagyobb tért hódít azon tudat, hogy az iskola nevelő intézet, honnan kizárandó a háziipar, mely idomító ipariskolába való.

Lám Francia vagy Angolország, hol úgy a gyáripár, mint a háziipar van legalább is ott, hova nálunk csak századok múlva juthatunk, — ha még oly sokat banketteztünk is, — iskoláiból a háziipart kitiltotta, azokat a szakiskolákra hagyta.

Ezen két nemzettől még ebből is tanulhatunk.

Ezeket tartottam szükségesnek elmondani azon lesújtó, de meg nem okadatolt ítélettel szemben.

És most áttérhetek a tulajdonképpeni kivándorlás kérdésére.

Egészen rövid lehetek.

Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy a kérdést régóta tanulmányozom s többször volt alkalmam véleményem nyilvánítani.

Azok az okok, melyekre rá mutattam, ma is megvannak.

Lesz talán alkalmam ezekre visszatérni, ha T. Szerkesztő ur b. lapjában helyet ad.*)

Most csak azt mondom: múltó örömmel üdvözölheti mindaz, ki a székely kivándorlás megszűnését szíven viseli, azon mozgalmat, mely S.-Szent-Györgyön és K.-Vásárhelyen megindult; mely ha testet ölt s vele egyidejűleg — mit orsz. képviselőnk Kárpátok bérceitől övezett hazánk minden részén hangoztattak — megszületik a legelőlk megszűntetés intézkedés, mert minden vidéknek meg van a maga speciális viszonya s annak gyógyire, nálunk pedig ez a gyógyir: akkor népünk a munkaértékesítésnek, a megélhetésnek. sőt a vagyonszerzésnek oly tág terét nyeri meg, hogy nem lesz rántva izzadság által megtermékenyített szülőföldjét elhagyni, idegenben keresni sovány megélhetését, talán lenézést, megvetést, megfélemlítést.

Pap György.

Tanügy.

Népoktatás Háromszék megyében.

— Csánky Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottság ülésén. —

(Folyt. és vége)

Egy másik ilyen nagyobb jelentőségű előterjesztésem volt a múlt hónapról az, a melyben a teljesen iskolátlan községek adatainak közlése tárgyában kibocsátott körrendeletre adtam feleletet. Ilyen községünk ugyan a szó szoros értelmében véve egy sincsen; de vannak olyanok, a melyek a hozzájuk tartozó telepeken maig sem tudtak iskoláról gondoskodni; mint Aldoboly a hozzája tartozó Farkasvágó-teleppel, Hidvég a hozzátartozó Nyáraspatak-teleppel és Lisznyó a hozzátartozó Lisznyópatak-teleppel. Ezen előterjesztésemben ismét megragadtam az alkalmat arra, hogy figyelmébe ajánljam a miniszter ur ő nagyméltóságának a Bodzák népoktatásügyét. Vajha siker koronázná végre hivatalomnak a községek érdekében övek hosszu során át kifejtett fáradozását.

Még egy ilyen közérdekű és nagy fontosságú előterjesztésemről kell megemlékeznem. Ez a kifogásolt községi és hitfelekezeti népiskolák kimuta-

*) Teljes készsággel.

Szerk.

TÁRGY.

Szövetkezés az iskolában.

Irta: Dr. Gidófalvy István.

II.

Az elemi iskolában a tanító már ilyen gyermekeknek a dolgok velejét össze tetheti meg. Megtanulhatja példákából, hogy a társadalom nem egyéb, mint a tett szolgálatok kölcsönös kieserése. Alkalmas olvasmányokkal, alkalmas példákkel kell a fogékony lelkeket megtermékenyíteni.

Ilyenszerű példát egy párt halljunk mostan:

Kovács Lajos, a levélhordó, kellemetlen helyzetben volt hőtőn. Kilyukadt a cipője. Elment tehát Nagy Péterhez, a cipészhez és így szólott hozzá:

— Csináld meg a cipőmet, mert különben holnap nem álhatok szolgálatba.

Péter ezt válaszolta:

— Szívesen megcsinálnám a cipődet, de fát kell hoznom az erdőből. Ha esőnk lesz éjjel, hosszú ideig nem lesz futni valóm. Okvetetlenül haza kell hoznom a fát az erdőből.

Ebben a kellemetlen helyzetben Lajosnak jó gondolata támadt, így szólott Péterhez:

— Ide hallgass: csináld meg a cipőmet, én meg haza hozom a fát az erdőből.

Úgy történt, a hogy megbeszéltek és mind a kettőn nagyon megelégedve.

Ime első bonyomása a tett kölcsönös szolgálataknak, a melyek által ember az ember társának

életét tűrhetővé, elviselhetővé teszi. Tömérdék ilyen példa mind annak a megértésére, felismerésére vezetői a tanulót, hogy az egyedül álló emberjőformán tehetetlen, míg a szövetkezett ember csoport hatalmat képvisel; a szövetkezés útján a látszólag megoldhatatlan feladatok minden nehézségei elháríthatók.

Még egy ilyen iskolai példa:

A tanító megígérte, hogy csütörtökön jutalom-ból sétálni viszi az egész osztályt, mert meg volt vele elégedve. Csütörtökön reggel azonban Lajos apja kijelentette, hogy Lajosnak fát kell hordania, nem mehet sétálni. Erre az egész osztály elment Tóth Lajosékhöz, segítettek neki, a fát hamarosan behordták s Lajos azután mehetett sétálni a többiekkel. Valamennyien örültek, Lajos is örült s a tanító azt mondta, hogy ez az összetartás.

Az iskolai életből az alkalmi szövetkezésnek igen sok példáját sorolhatnám még fel, azonban még csak egy párt említek a nevezetesebbek közül, ezek tartósabb hatással voltak a fiatal lelkekre.

Egyik erdőlyrészi főgimnáziumunkban a tanulók között, ugyan nem megerősített alaprabályokkal, de tényleg fennáll „a tanárok tulszigora által okozott vagyoni kár megtérítésére alakult szövetkezet” és áldásosan működik.

A múlt évben történt, hogy egyik jelesképzettségű társukat egy gyermekcsínyért konviktusi kedvezmény és más javadalmak elvesztésére ítélte a tanári kar. A szövetkezet tagjai az ő tanuló társai voltak. Az ítéletet maguk között igazságtalannak minősítették.

Nem mentek további panasza, nem éltek perujtással, mert tanulni akartak, az érettségire készültek. Minden tagra kivették aránylagosan a kárt.

Megfizették társuk helyett a kollegiumnak összes követelését, alig jutott egy-egy korona és a teljesen vagyontalan társuk tanulmányait tovább folytathatta. Tanuló társai szeretete munk kedvét annyira fokozta, hogy mint egyik legelső tette le az érettségit.

Meg volt mentve s ma a kolozsvári egyetemen egyik legkitünőbb hallgató.

Társai itt vannak vele, szóval, tettel most már ő is gyámolítja őket és annyira összetartanak, hogy egyiknek öröme mindnyájuk öröme, másiknak bánata mindnyájuk bánata, egyiknek pénze mindnyájuk pénze és így itt az idegenben valamennyien jól boldogulnak.

Ugyanezen főtanodában a rendes gyakorlat az, hogy ha valamelyiket nagyobb anyagi kár ér, kibocsát egy ívet, ráírja, hogy „Segits” és bizony az összes növendékek megsegítik az ilyen kérő szöveget hozzájuk fordulók.

Ugyanott láttam, hogy egyik diák, a melyik a főtanodától legmesszebb lakik, megfogad egy bizonyos fuvarost két rossz, lassu járatu lóval, de jó kedélyű embert és azután szervezi a „Szállító szövetkezet”-et. Sokszor 16—20 diák podgyásza is rá kerül e székérre, ők meg gyalog, dalolva mennek a székér után. Olesón fuvarozzák haza mindegyiküket, a többlet egy részéből utra való szereznek be, ebből részletet a fuvarost is, a ki az uton velük jól mulat és épen ezért sokkal jutányosabban vállalkozik az ilyen terhebb fuvarozásra, mintha egy önző diák csak a maga részére foglalná le.

Elég ennyi a fiukról.

(Folyt. köv.)

tását, ezek hiányait és fogyatkozásait tárgyalta és tártá fel a miniszter ur ő nagyméltósága előtt, a) az elhelyezés, b) a felszerelés, c) a szükséges fejlesztés, d) a tanítói fizetés biztosítása szempontjából.

A 30 filléres tanítói nyugdíjalaphoz való hozzájárulási díjakra vonatkozó kimutatás alapján tisztelettel jelzem, hogy a f. tanévben mindennapi iskolába járó tankötelesek száma mintegy 15000—15100. Ezek közül körülbelül 13340—13350 növendék után kell ez évben a 30 filléret az adóhivatalokba befizetni mintegy 4000—4004 kor. összegben. A községi és felekezeti iskolák részére engedélyezett taneszközök értéke 403 kor. 70 fillér.

Az 1900 évről szóló bizottsági jelentés külön tárgyalatván: az ott felsorolt adatok részletezésébe e helyen nem bocsátkozom.

Ezek után áttérve már tankerületem népoktatási intézeteinek februári havi állapotára és működésére: ez február hóban is zavartalannak mondható. A tanításnak általánosabb jellegű hosszabb időre terjedő fennakadása sehol sem fordult elő. Ez évben is kísért ugyan még itt ott a hushagyókedd és hamvazószerdai szünet, most is adtak ugyan egyes gondnokságok a növendékeknek és a tanítók felüdülésére pár napi szünidőt; csak hogy most már ezek kezdenek a kivételszámba menni, míg a mulatban megfordítva volt. Lassanként majd csak rendbe jövőnk e tekintetben is.

Új népoktatási intézetek nem keletkeztek: a szervezve voltak közül egy sem szűnt meg.

Üresedésben van 9 tanítói állomás u. m. a peselnoki állami, fotos-martonosi közs., az ozsdolai és imecsfalvi róm. kath., a bodzavámi és bodzafordulói gör. kel., az uzoni és szárazajtai ev. ref. s végül a kődivásárhelyi polgári leányiskolánál egy-egy állomás; melyek közül azonban a peselnoki, fotos-martonosi, imecsfalvi és kődivásárhelyi iskolánál helyettesítés útján van gondoskodva az állomással járó teendők ellátásáról.

A peselnoki állami iskolánál üresedésben levő állomás, a szabadságolva volt Gábor Endrének Budapesten február hó 15-én történt elhalálása következtében jött üresedésbe.

A február hó folyamán vett miniszteri rendelet közl. csupán azt említem meg, a melyben a nyéni építkezésre vonatkozó szerződés jóváhagyva leérkezett és az építkezési összeg 80%-a a sepsiszentgyörgyi kir. adóhivatalnál folyóvá tételt.

VIDÉK.

Március 15-iki ünnepély Kovásznán.

Kovászna, márcz. 16.

A kovásznai „Emke olvasó-egylet és Műkedvelőtestület” az 53-ik évforduló alkalmából e hó 15-én, a Deák Imre-féle szinkörben sikerült nyilvános nemzeti ünnepélyt rendezett.

Gyönyörű, verőfényes, vidékünkön ritka szép idő kedvezett a történelmi nevezetességű nap emlékére rendezett ünnepélynek.

Már kora délután az emberek százai hőmpölygtek a gyülekező helyre, az ev. ref. templom körüli térré. Nem sokkal 2 óra előtt harangzúgás jelentette, hogy kezdődik az ünnepély. Két óra után a tűzoltó-zenekar harsogása mellett, nemzeti zászlók alatt megindult az emberfolyam a felvonulásra és körmenetre. Az ipartestület zászlója alatt vonult ki az ünnepélyre.

A felvonulás a piacztérre történt, hol a tűzoltó-zenekar a Hymnuszt játszotta el. Innen a szinkörbe vonult a menet. A terem szorongásig megtelt ünneplő közönséggel.

A tulajdonképpeni ünnepély a következő sorrendben folyt le: „Csata előtt.” Énekelte az iparos férfiak. „Talpra magyar.” Szavalta Gáspár Gergely. „Talpra magyar.” Viedman Malvin vezetése mellett énekeltek az V—VI. oszt. leány növendékek. „Emlébeszéd.” Tartotta Dr. Zentai Dávid. „Ima a házért.” Előadták az V—VI. o. leány növendékek. Szavalt Ignác László. „Hymusz.” Énekelte az iparos férfiak. „Induló”, a tűzoltó zenekar által előadva.

Este 7 órakor a „Műkedvelőtestület” a „Vadgalamb”-ot adta elő zsufolt ház előtt. Az előadáson a bevétel 242 korona összeget tett ki.

B.—

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A király Dr. Knörr Ferenc, székelyudvarhelyi kir. törvényszéki albirót, a kődivásárhelyi kir. törvényszékhez bírónak kinevezett Bayler Kálmán helyébe esikszereдай kir. ügyészszé nevezte ki.

— **Halálozás.** Karatnai özv. Illyés Tamásné sz. karatnai Bodó Klára asszony élete 68-ik évében f. hó 19-én hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Halálát a karatnai Illyés, Jankó, Bodó Pethő Könczei, Solyom és Kun családok gyászolják. Teme-tése f. hó 21-én délután 2 órakor lesz Karatnán. Nyugodjék esendesen.

— **Esküvő.** Kődivásárhely Baka Mihály f. hó 16-án délután tartotta esküvőjét. Özv. Jancsó Dánielné szép leányával: Jancsó Amáliával Kődivásárhelyen. Tanuk: Nagy Ferenc szeszgyáros és Szőcs Károly földbirtokos voltak. A polgári házasságkötés után Czirmai Zoltán ref. lelkész szép beszéd kíséretében adta az egyházi áldást az ifjú párnak.

— **Iskolai ünnep.** A sepsiszentgyörgyi nőipariskola növendékei csinosan sikerült estélyt rendeztek az intézet megteremtője: Potsa József v. b. t. t. főispán tiszteletére, névnapja alkalmából. Az ünnepély üdvözléssel kezdődött: Lázár Izabella int. növendék szeretetteljes beszédében, köszöntötte az intézet alapítóját s áldozatkész pártfogóját. Szép kottásdal után Vörösmarty „Csongor és Tünde” ez. költői művéből az utolsó képet: Csongor és tünde találkozását mutatták be: Szentpáli Irma (Csongor), Zsigmond Mariska (Tünde), András Giza (Ilona) és Sándor Erzsi (boszorkány). A műsor többi pontja is kiváló sikert aratott, különösen a Kovács Gizella „Szerénád” ez. monolog előadásával igen kedves perczeket szerzett a jelenvolt nagy és díszes közönségnek. Az estélyt, mely az iskolai könyvtár javára is szép összeget jövedelmezett, Csinádi Lajos, a nőipariskola buzgó igazgatója rendezte.

— **Tűz volt** ismét Kődivásárhelyen. F. hó 18-ára virradó éjjelen 2 óra után vészharangok zúgása verte föl a lakosságot éjjeli nyugalomból. Mire a lakosok a tűz színhelyére értek, már földig lángba állott a vasut utca végén levő csüre a Benkő Sándor örököseinek. Mentésről szó sem lehetett. Még javában égett az épület, mikor újabb gyulás következett be. Ugyanazon tulajdonosoknak a torjai határon levő tagján állott gazdasági épület és szin a benne levő takarmánynyal lett a lángok martalékává. Mindkét tűz — úgy látszik — ugyanazon gonosz kéz műve lehet. A tettest sejtik, a nyomozat megindult, ha valahogyan sikerülne kézrekeríteni a gonosztevőt, ki pár hó alatt már négyszer gyújtotta fel a nevezett tulajdonosok birtokát képező gazdasági épületeket és takarmányaikat.

— **Kegyeletes alapítvány.** Málik József emlékére szép alapítvánnyal öröközték meg a polgári leányiskolánál, melynek annyi éven át finom lelkű, kedvelt igazgatója volt. Potsa József v. b. t. t. főispán kezdeményezésére, koszoru-megváltás czimén több mint 300 koronát gyűjtöttek s tettek le a boldogult nevére örök alapítvánnyal a sepsiszentgyörgyi áll. polg. iskola kitűnő tanulói megjutalmazására. Az elhunytéhoz és a nemeslelkű alapítókhoz méltó cselekedet. A gyűjtést tovább folytatja Földi Jenő tanf. tollnok, ki adományokat szívesen fogad e czírra.

— **Estély Martonfalván.** Mult szombaton igen szépen sikerült hangerevénnyel összekötött táncestély volt Kőzdi-Martonfalván, intelligens nagy közönség jelenlétében. A kitűnő műsort hajnalig tartó kedélyes táncmulatság zárta be. A jótékony czélra mintegy 160—170 korona tiszta jövedelem folyt be.

— **Gyilkosság az ablakon keresztül.** Nyáguly András, szőrcsei lakost a mult hétegyik napján este valaki az ablakon keresztül fegyverrel agyonlőtte. A gyanu Dónáth Ferenc ottani lakosra irányult, a ki régóta haragudott Nyágulyra, mivel ez miut mezőőr, egy izben 10 koronáig megbüntette Dónáthot, ki a gyilkosságot előző napon is lelővéssel fenyegette Nyágulyt. A vizsgálat megindulván, a gyanut igazolta s így Dónáthot letartóztatták s a kovásznai kir. járásbíróság fogházába bekísérték, mivel egyébként is sokféle terhelő adat szól a Dónáth bűnössége mellett.

— **Tűzvész Torján és Polyánban.** Folyó hó 14-én Torján, 16-án Polyánban nagy tűzvész pusztított. Torján 3 gazdát ért a kár. Legelőbb az Ilyés József csüre és istállója gyult ki s ettől tüzet fogtak nemsokára a Bartos László és a Háromszéki Kata csürei is s mind porig égtek a bennök volt gazdasági eszközökkel és takarmányokkal együtt. A kár jelentékeny. A gyújtogatással gyanúsított 14 éves Báncsi Józsefet a esendőrség letartóztatta s bekísérte a kir. járásbíróshoz, a hol a vizsgálat tovább folyik.

— **A kereszt** a budapesti egyetemen nagy zavargást idézett elő. Hétfőn reggel az összes termekben fekete fakorosztok voltak felfüggesztve a falra. Hogy ki tette oda, nem tudhatni. A quæstor levétette a keresztet, de az ifjuság egyrésze nagy ingerültséggel és óriási zajjal visszahelyezte azokat a falra. A tanárok 2 kivételével nem tartották meg előadásait. Az egyetemi tanács két napig felfüggesztette az előadásokat, s kimondotta, hogy a tanárok sem tarthatnak előadást azon termekben, hova az ifjuság újból kitűzné a keresztet. A szigorlatokat is felfüggesztették. A esetet nagy izgatottsággal tárgyalják a fővárosban szerteszét s a néppártot hibáztatják a történetekért.

— **Magyarország népessége** az orsz. statisztikai hivataltól közzétett népszámlálási adatok szerint 10 év alatt 1 millió 739 ezer 322 lakossal szaporodott s ezzel jelenleg 19 millió 203 ezer 531 lakosa van hazánknak. Háromszék vármegye lakossága 130.008-ról 135.427-re emelkedett, tehát 5419 lélek a szaporodás, a mi 4.17%-nak felel meg, mely jóval alul van országos szaporodási (10.08%) átlagon. Az erdélyi részeken csupán Fogarasnak van ily esekély (4.19%) gyarapodása.

— **A vadászat áldozata.** Paur Lajos, méneskari hadnagy Seps-Szent-Györgyön szalonkázni ment a szemérei erdőbe a mult vasárnap délután. Egy tisztáson állva, jobb karjával a puska csüre támaszkodva várta, hogy a hajtók fölverjék a szalonkákat. A puska, melynek sarkánya fel volt huzva, valami véletlen folytán hirtelen elsült, az egész töltés a jobb alkarba hatolt, a külső csontot eltörte s az izmokat szétroncsolta. Rögön orvosok kért futottak, kik a nagyfoku vérzés következtében már ellankadt tisztnek sebeit kimosták és bekötözték, s kívánsága szerint még az nap elszállították a vonaton a brassói katonai kórházba a szerencsétlenül járt vadászt, kinek sorsa iránt a részvét általános.

— **Magvak beszerzése.** Kűszöbön a tavasz. Itt az idő, hogy a gazdálkodó és kertészkedő közönség a szükséges magvakat már beszerezze. De honnan? Vidéki közönségünk rendszeren az utazó magházalókat szokta bevárni, kiktől aztán régi, csiraképtelen magot vesz, vagy pedig olyant, melyből egészen más növény kel ki, mint a minőt várt. Így a káposztamagból rendszeren vadrepeze, sárgarépából vadmurok lesz, a legszebb és legkedveltebb virágok, u. m. viola, őszi rózsza stb. között alig akad egy-egy szebb példány, többnyire mind üresek, a takarmányrépamag többnyire akkor kezd csírázni, mikor a Mauthner-féle Csillag jegyű répamagból kikelt növény már kapa alá fejlődött ki. Mindezeket tekintetbe véve csak jó szolgálatot vélünk tenni t. olvasóinknak, mikor figyelmüket Mauthner Ödön budapesti udvari magkereskedő czégre, mint általában elismert legmegbízhatóbb magbeszerzési forrásra felhívjuk és annak igénybe vételét részünkről a legmelegebben ajánljuk, mert onnan feltétlenül csiraképes és olyan fajú magot kapnak, mint a minőt rendelnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos ifj. Jancsó Mózes.
Főmunkatárs: Vajna Károly.

Nyílt-tér.)*

— **Értesítés.** Tisztelt üzletfeleinknek ezen az uton juttatjuk tudomására, hogy Wolff József urtól Segesvár czégünknek képviselőt megvontuk és kérjük, hogy esetleges rendelményeiket közvetlenül hozzánk intézni sziveskedjenek. Teljes tisztelettel:
Conrad és társa.

*) Az e rovat alattiakért nem vállal felelősséget a Szek.

HIRDETÉSEK.

(32. 2—2.)

FOGORVOS

Perl József

American Dentist

Amerikában kiképzett Plombeur megérkezett.

Készít műfogakat és légnyomatu fogsorokat vulcanitban és aranyban. — Korona- és hidmunka (szájpadlás nélkül)

Végez mindennemű fogorvosi műtéteket u. m. fogaknak teljesen fájdalom nélkül való kihuzását, fogak és gyökerek tömését arannyal és más jónak bizonyult tömőanyaggal.

Lakása: „Millennium“ szálloda 1. sz.

Rendel d. e. 9—10-ig, d. u. 2—5-ig.

Tartózkodási idő 8 nap.

Értesítés.

A Kézdivásárhelyi Takarépenztár 1901. május hó 16-tól az intézetnél elhelyezett és elhelyezendő betéti tőkék után — további intézkedésig — $4\frac{1}{2}\%$ kamatot fizet és a tőkekamatadót is az intézet hordozza.K.-Vásárhely, 1901. márczius 11-én.
(29. 3—3.)

Az igazgatóság.

JANCSÓ GYULA kereskedő

ajánlja dusan felszerelt üveg, kőedény és porcellán edények, ételes-, theás-, kávé- és moccakészleteit, finom és olcsóbb minőségben. Nagy választékban függő- és asztali petroleum lámpáit. Ajándékoknak alkalmas díszmű- és galanterie áruk, játékszer, képek, képkeretlécsek, zománcozott pléh- és érczedények, mindennemű evőeszközök, konyhaberendezési czikkeit, valamint utazó bőröndök, gyermekkocsik, vasmosdóasztalok és fűszeráru nagyraktárát, melyeket első torrásból beszerelve, mint elsőminőségű, nem kislejtezett (auschuss), árut jutányos áron bocsájt a tisztelt vevő közönségnek.
(28. 4—10)

Hirdetések

olcsó áron felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

Sz. 848/901.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a s.-szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak f. év február hó 25-én kelt 2896/901. számú felhívása alapján ezennel közhirre teszi, hogy az 1901. évre érvényesített I., II. oszt. kereseti adó, házadó összeírásai és kivetési lajstromok f. év márczius hó 19-től f. év márczius hó 28-ig ezen városi adóhivatalnál a 8 napi közszemlére kivannak téve és azok a hivatalos órák alatt érdekelt felek által megtekinthetők.

Egyben figyelmeztetnek az adózó polgárok, hogy netaláni felszólamlásaikat és pedig:

azok a adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adónemmel már a múlt évben rovattak, a lajstrom kitételeinek napjától;

azok az adózók, kik az illető kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovattak meg, adó tartozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a város polgármesterénél előterjeszthetik.

Végre felhívják az adózó polgárok, hogy kis adókönyvecskéjüket ezen adónemeknek bejegyzése végett a városi adóhivatalnál 8 nap alatt különbeni bírság terhe mellett mutassák be.

K.-Vásárhelyt, 1901. márcz. hó 15 én.

Kovács Dániel,

(35. 1—1.)

h. polgármester.

Sz. 986—901.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a s.-szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak f. év február hó 28-án kelt 4703—901. számú felhívása alapján ezennel közhirre teszi, hogy a f. évre érvényesített földadó kivetési lajstrom f. év márczius hó 21-től, f. év márczius hó 29-ig ezen városi adóhivatalnál a 8 napi közszemlére ki van téve és a hivatalos órák alatt érdekelt felek által megtekinthető.

Egyben felkéretnek az adózó polgárok, hogy kis adókönyvecskéjüket ezen adónemek bejegyezhetése végett 8 nap alatt különbeni bírság terhe mellett mutassák be.

Kézdi-Vásárhelyt, 1901. márczius hó 19-én.

Kovács Dániel,

(34. 1—1.)

alpolgármester.

B U T O R

készpénz fizetés mellett jutányos áron kapható

IFJ. JANCSÓ MÓZES butorraktárában

Kézdi-Vásárhelyen.